

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי א' שבט תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים נד | דף הכולל: שבת קנא.
דף היומי בהלכה: מסעיף ו' עד סעיף ח'.
מוסר: אהבת חסד - פרק ז' עד ו'יש בעניני השכלה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'כל המעלים עיניו' עד שער הזכירה 'השישית שיזכור אם יש בו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אני בדרך לפוך של פרעה, ולאיפה את?" | על גמ"ח כזה עוד לא שמעתם | מי רוקד עם תינוקת בת חצי שבוע? | החקלאי ממושב 'מגדים' שמצא סימן שמימי מופלא בתוך מטע הבננות | 2062

פרשת השבוע

"אני בדרך לפוך של פרעה, ולאיפה את?" - מתעניינת הצפרדע
מ'קבוצת מטות פרעה' אצל חברתה מ'קבוצת התנורים והסירים'.
"אני בדרך לתנור שלו", משיבה השניה. "לתנור?! הצילו! זה הרי
מזות בטוח!! אחותי" - היא מתחננת - "אולי תחשבי על זה שוב?" ...

מייחלים לישועה מיוחדת למעלה מדרך הטבע? או לכל הפחות להכיר את הדרך
לתהליך הנדיר הקרוי "נס"? - קבלו את המתכון המדוייק!

בשחמט החיים לא מתבצעים, יתכן שאתה מייחל למשהו שהוא
בכלל לא טוב בעבורך. כי מי כמו הקב"ה יודע מה טוב לך, ומי
כמוך לא יודע...
אך אם בכל זאת אתה מתכנן הצלחה כלשהי למעלה מדרך
הטבע, או לפחות מעוניין להכיר את הדרך המובילה לישועה
מיוחדת, או אפילו לתהליך נדיר הקרוי "נס" - יש לנו על מה
לדבר...

הרב יצחק רבי שליט"א

לפעמים נראה לנו שאנחנו עושים "כפי יכלתנו", משתדלים
ומתאמצים למלא את רצון הקב"ה, ואפילו מדי פעם "מתקדמים"
יותר מבעבר - והנה למרות זאת העסק לא הביא את ההצלחה
המסחררת לה ציפינו, שלום הבית לא בדיוק לפי התוכניות,
והתנהגות הילדים ממש לא עונה על הציפיות.
לפעמים התחושה שלנו, חלילה, שבשמים שם לא עוקבים
כביכול מספיק אחר מעשינו... לא נותנים לנו את "הפידיבק"
הדרוש להמשך העשייה הנדרשת מאתנו. וכאן מתחילות "לנוע"
מחשבות זרות לעבר מוחנו: אולי לא זו הדרך? אולי באמת לא
"מתייחסים" למעשים שלי שם בשמים? אולי שכחו אותי? ...
אולם השאלה "החיובית" ביותר בכל מגוון התהיות הזה היא:
אולי כדי לקבל איזושהי הצלחה מעבר למה שאני רגיל כיום,
דורשים ממני משהו אחר?
אז כן: אם מה שתכננת לא הולך, והצעדים להם ציפית

לפני הכל, נלמד יחד איך התהליך עובד, איך מתקבלות
ההחלטות השמימיות ביחס לכל אחד מאתנו.
זה מתחיל מזה שהקב"ה ברא את העולם והחליט לנהל
אות בדרך "הטבע". "הטבע" בגימטריא מדויקת עולה כמניין
"א-להים", יש מישהו לא שמע על זה? כך שמאותו "רגע מכונן"
בו ברא הקב"ה את העולם, ישנם סדרי עדיפויות, סדרי שר

חברתה להיכן פניה מועדות. החברה עונה לה שהיא בדרך לתנור של פרעה...

החברה משפשת את אזניה בתימהון ומנסה לוודא שאכן שמעה היטב, וההיא חוזרת ומעדכנת אגב קפיצה שאכן היא בדרך לתנור. ואז הדו שיח מתנהל כך:

- "לתנור? למה לתנור?"

- "כי מי שתקפוץ לתנור תקדש שם שמים בכך שהיא מקיימת את רצון הבורא".

- "נכון, אבל גם מי שתקרקר לפרעה מתחת לפוך תקיים את רצונו של הבורא".

- "נכון, אבל קידוש ה' הרבה יותר גדול יהיה על ידי מי שתקפוץ לתנור, כי נוגד את הטבע שלנו".

- "אבל את מבינה שאם תעשי את זה, את תמותי..."

- "מבינה!"

- "ואת מבינה שאם תמותי, יותר לא תוכלי לקיים את רצון הבורא במגוון פרשיות חדשות מזדמנות?"

- "מבינה!"

- "אז אם כך אולי לא משתלם להקב"ה שתקפצי? מה אם כך גורם לך בכל זאת לקפד את פתיל חיך בגיל צעיר כל כך?"

- "פשוט מאד, על הפוך של פרעה יש הרבה קופצים [תרתי משמע], ואילו לתנור אין ביקוש. ובהיות והקב"ה אמר שיכנסו גם לתנור, ומשם יתפרסם ברחבי העולם קידוש ה' מיוחד, אני קופצת לשם".

- "אחותי, אולי תחשבי על זה שוב..."

- "חשבת! וזו המסקנא שלי".

- "אני לא מסוגלת להאמין שזה הצעד שאת עושה, תחשבי על החברות שיתגעגעו אליך [תרתי משמע], תחשבי על המסיבות שתפסדי, את לא יכולה לעשות את זה, לא להם ולא לך".

- "החלטתי! והנה אני כבר פונה שמאלה למטבח".

- "אז תזכרי רק שתמיד אהבנו אותך, ושתמיד נזכור אותך. ואני מתחייבת לומר עליך קדיש והשכבה ולערוך לך אזכרה מכובדת..."

ומה קורה לאחר מכן?

פרעה מבקש ממשה בתחנונים להסיר את הצפרדעים (שם ח, ד), משה מבקש זאת מה' יתברך (שם ש, ח), ואז מופיע הפסוק הבא: "ויעש ה' כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים ומן החצרות ומן השדות" (שם ש, ט).

שמתם לב?

הצפרדעים מתו, אבל אילו צפרדעים? - "מן הבתים ומן החצרות ומן השדות". ואילו הצפרדעים מהתנורים והסירים משום מה לא מוזכרים כאן. האם הם נכללו בצוותים של הבתים? האם היה להם גורל שונה?

אז כך: החזקוני, ר' חיים פלטיאל והאלשיך הקדוש (שם)

ועונש, סדרי נתינה וקבלה, סדרי גמול וכל סדר הגיוני יותר או פחות במוחותינו הדלים הקרוי בשמו הכללי: "הטבע".

כך, שכל אדם על פי התנהגותו, אמונתו, מעשיו הטובים והאחרים, תפילותיו, גלגוליו הקודמים ועוד כמה פרמטרים אישיים, קובע לעצמו ברצונו או שלא ברצונו את אורח חייו בעולם הזה לטוב או למוטב.

אלא מאי? מגיע האדם מספר פעמים בחייו ליום בו הוא דורש משהו מעבר לסטנדרט המגיע לו, משהו מעבר למעשיו השגרתיים, משהו שיזכה אותו להעפיל לגובה אליו הוא לא רגיל ואף לא מצפה בשגרת היום יום להגיע.

הוא פותח עסק חדש ומבקש הצלחה מסחררת, הוא מעוניין להקים בית ומבקש את בת הזוג המושלמת, הוא מייחל לילדים ורוצה את הטובים ביותר שבארסנל [ויש דבר כזה]. ואז הוא מברר איך ניתן להגיע לאותה חוויה נדירה למרות אורח חייו אשר עם כל יחודיותו עדיין אינו מספק את הסחורה הנדירה המבוקשת. לשם כך התכנסנו כאן היום לשיחתנו המשותפת...

שימו לב טוב!

כאשר הקב"ה מקבל ממך את כל מה שאתה "יכול ומסוגל להעניק" כדי למלא את דרישותיו, הרי שהוא "גומל" לך חזרה את כל מה שהטבע "יכול ומסוגל להעניק". כך, שאם תרצה משהו למעלה מדרך הטבע, יהיה עליך להעניק משהו מעבר ליכולותיך ואפשרויותיך השגרתיות.

והדוגמא הראשונה לכך כמובן, בפרשתנו.

כאשר ה' מכה את פרעה ומצרים במכת "צפרדע", הוא מיידע את פרעה על ידי משה בתהליך: "הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים... ועלו ובאו בביתך... ובתנורך ובמשארותיך" וגו' (כז-כט).

לכולנו ידוע שצפרדע שחודרת לתנור בוער או לסיר לוהט מוצאת מיד את מותה, וכולנו גם יודעים שבעלי החיים כבר מיום היוולדם יודעים להיזהר ולהישמר מכל דבר העלול להפסיק את חייהם עלי אדמות. וכאן כביכול אומר הקב"ה שתהיינה צפרדעים שלא יסתפקו "בביתך ובחדר משכבך ועל מיטתך ובבית עבדיך" אלא יעפילו הלאה אל עבר "ובתנורך ובמשארותיך".

ואמנם כאשר הגיעו הצפרדעים בהמוניהם למצריים, קפצו וקרקרו כולם על מיטות פרעה ועבדיו, גלשו על כסאות השן וספות הסלון, מילאו את הבתים והארמונות, בעוד קבוצה קטנה פנתה לתנורים הבווערים ולסירים המהבילים.

וזה נשמע בערך כך:

הצפרדע מ"קבוצת מטות פרעה" פונה לצפרדע מ"קבוצת התנורים והסירים", ומעדכנת אותה שהיא הולכת להתכנסות בפוך מנוצות אווז תוצרת "חרטומי מצרים", תוך כדי שהיא מבררת אצל

וכמה".

ומוסיף תוספות רי"ד (שם) בביאור הדברים: "מה ראו שסמכו על הנס, ובוטחים היו שהקדוש ברוך הוא יעשה להם נס? זה למדו מן הצפרדעים שהיו נכנסים בתנור ולא היו ניזוקים".

כלומר, יש מתכון ל"תעשיית נסים", והמתכון לא עובר דרך מקובלים, באבות, או סגולות למיניהן. קפוץ גבוה יותר מיכולותיך, זנק מעבר לרגילותך, עשה "למעלה מדרך הטבע" - ותקבל "נס" שהוא "למעלה מדרך הטבע".

והגאון הגדול הרב יצחק זילברשטיין שליט"א (חשוקי חמד שם, ע"פ החת"ס שם) למד מתודוס איש רומי, שהוא בעל המאמר בגמרא, עצה להינצל קצת מיסורים המגיעים לאדם בעקבות מעשיו מהעבר, והיא על ידי שיתמוך בתורה ב"שיעור גדול יותר" מעבר לצדקה רגילה, "שיהיה לתלמידי חכמים כדי פרנסתם בצורה מכובדת".

יזכנו ה' יתברך לעשות ככל יכולתנו ואף מעבר לזה, ולזכות לרב טוב כל הימים "למעלה מדרך הטבע ממש".

כותבים: "לפי שמסרו נפשם למות על מצות הקדוש ברוך הוא, חזרו למקום תולדתם חיים". והדעת זקנים מבעלי התוספות (שם) מוסיף: "אותם שבתנורים לא מתו, לפי שבטחו בהקב"ה ונכנסו בתנור חם בצווי השם".

במילים אחרות: "דרך הטבע" לסילוק הצפרדעים ממצרים היה על-ידי מותם של הצפרדעים, וזה מה שנעשה עם כל הצפרדעים שנהגו ב"דרך הטבע". אולם הצפרדעים שקפצו לאש "למעלה מדרך הטבע", זכו ונעשה להם "נס" שהוא "למעלה מדרך הטבע". כך שבסופו של תהליך, הצפרדעים מקבוצת "התנורים והסירים" אמרו קדיש והשכבה וערכו "אזכרה מכובדת" לחברותיהן מקבוצת "מיטות פרעה" ועל היתר...

ועל כך אומרת הגמרא הקדושה (פסחים נ"ג ע"ב, והובא במד"ר שמות רבה י' או' ב'): "מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמם על קדושת השם לכבשן האש? נשאו קל וחומר בעצמם מהצפרדעים: ומה הצפרדעים שאין מצווים על קדושת השם, כתוב בהם: ובתנורו ובמשארותיך - הוי אומר בשעה שהתנור חם; אנו שמצווים על קדושת השם - על אחת כמה

הסיפור היומי

לקול קריאותיו הנרגשות של בעלה מיהרה גב' אזולאי אל מטע הבננות ורצה לעברו, כשהוא מנופף לה בידי וזועק: "יותר מהר! יותר מהר!". כשהגיעה למקום וראתה במה מדובר - כמעט התעלפה...

ר' יצחק אזולאי ממושב 'מגדים', שעומד בעז"ה לקיים בשנה הבאה את מצוות השמיטה בפעם השביעית בחייו, כמעט נטש את עיסוקו החקלאי - אבל סימן שמימי מופלא שינה את תוכניותיו

הוא זן נדיר של חקלאי, שכמותו כמעט אי אפשר למצוא, שבמשך כל שנותיו עסק רק בחקלאות. וכך, גם כאשר שנת ה-90 כבר מאחוריו, עד מאה ועשרים, מתכונן האיש לקראת שנת השמיטה הבאה.

בשנת השמיטה לא מתעסק אזולאי במאומה. מבית הכנסת לבית המדרש, ובחזרה לבית המדרש. זה הוא מסלול חייו, שגם מכשיר ה"ג'י.פי.אס" המשוכלל ביותר לא ימיר אותו באף מסלול אחר... מאות התלמידים מהמוסדות החרדיים המגיעים תמיד לבקרו במהלך השמיטה, רואים לפנייהם קלסתר אמיתי של חקלאי בכל רמ"ח ושס"ה שלו, שאין לו מאומה בעולמו מלבד עשיית רצון קונו.

יצחק אזולאי הוא בין החקלאים הבודדים, אם לא היחיד, שיקיים בשנה הבאה בפעם ה-7 אם לא יותר - את מצוות השמיטה. "מעולם לא עלו בליבי ספקות כלשהם, באשר לקבלת עֹלָה של המצווה החשובה הזו", אומר ר' יצחק, ומספר שאביו הביא למושב רבנים ותלמידי חכמים גדולים, שיחזקו את בדקי הדת ב'מגדים'. במשך 8 שנים כיהן כאן כרב, מי שהתפרסם

מושב 'מגדים', סמוך לחיפה. על פניו נראה הבית החד-קומתי, ככל בתי המושב. מבחוץ לא נראה עליו כל סימן היכר מיוחד. השלט בקדמת החזית, שבו מופיעים שמותיהם של בעלי הבית, יצחק וק. אזולאי, מונח כאן מזה שנות דור. אבל - אם כל כך הרבה מבקרים מגיעים לכאן מדי שבוע בשנות השמיטה, אות ברור הוא שהשלט הנ"ל צופן דבר מה. אם לא בשער החיצוני, אז בחצר הפנימית, שם משתרעים להם עשרות דונמים של מטעי בננות.

המבקרים הצעירים, ומוריהם, יוצאים מכאן כשהם מוקסמים ממראה עיניהם, לאחר שזכו לשעה-שעתיים של קורת רוח אמיתית במעונו ובמטעיו של מי שמוסר את נפשו, זו הפעם המי יודע כמה על שמירת השמיטה.

ר' יצחק אזולאי מ'מגדים', אינו 'עוד' סיפור שמיטה, ולו בגלל העובדה שרבים רבים ממודעיו, מגדלי הבננות, לא יכלו לעמוד בנסיון הגדול של שנת השבע. ואל תחשבו שיש לו ביזנעס אחרים, בנדל"ן, באלקטרוניקה או בכל דבר אחר, משם הוא יכול להשלים את הפער הענק שנוצר בפרנסתו. לא, בשום אופן לא. ר' יצחק

מאוחר יותר כהראשל"צ, הלא הוא הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א, שלימים עבר מ'מגדים' ל...רמת אלחנן).

אבל את הקטע הבא בהיסטוריה של מגדל הבנות המיתולוגי ב'מגדים', לא יכירו הרבה. אזולאי אמנם התמסר לגידול הבנות, אבל בשלב מסוים הרגיש שהעיסוק בחקלאות בכלל, ובבנות בפרט, גורם לו לקשיים בשמירת השבת כהלכתה. למרות שאף פעם לא הגיע למצב של חילול שבת - חלילה, ואפילו לא עלתה כזאת בדעתו, אבל העיסוקים התכופים אילצוהו להישאר בשדות ובמטעים עד שעות אחה"צ המאוחרות של יום ששי - "עד שבבוקר בהיר אחד החלטתי לעזוב את החקלאות, ולפרוש לחלוטין מעבודת האדמה"...

איש מעשה הוא, ר' יצחק אזולאי. אמר ועשה. קם ועזב את כל שדותיו, והחכיר אותם לאנשים אחרים. תוך ימים מצא לו עבודה אחרת, ב... בית העלמין של העיר חיפה. כך חולפות עליו שנתיים, אבל מיד לאחר מכן הוא מחליט לשוב לעבודת האדמה, וזאת משתי סיבות. הראשונה שבהן, קשורה למצוות החסד והכנסת-האורחים הענפה שבני הזוג אזולאי מקיימים בביתם. לבקשתם, לא נוכל לחשוף כאן את כל הפרטים, אבל החסד היוצא מבייתם במרכז המושב הוא משהו בלתי שגרתי בעליל, הן בכמות והן באיכות. משפחות במצוקה יוצאות מכאן כשהן אינן במצוקה... אלה הזקוקים לנדוניה, וכל הכרוך בכך, מוצאות בבית משפחת אזולאי את כל מה שהן צריכות. כל מה שתנסו לתאר לעצמכם, עדיין לא יענה על המציאות בשטח, העולה על כל דמיון, כשצריך לזכור שמדובר בבני זוג העוסקים בחסד כפרויקט אישי ולא כארגון רב-זרועות.

"כשנוכחנו לדעת, שבשל נטישת החקלאות יש לנו הרבה פחות כסף, ובצורה זו לא יהא באפשרותנו להמשיך בפעילות החסד, ידענו שלא נוכל להמשיך כך, ובעלי יצטרך לשוב לעבודת החקלאות", אומרת הגב' ק. אזולאי.

אבל הסיבה השנייה שהניעתם לשוב אל השדות, מרגשת הרבה יותר. "כשאינך חקלאי, אינך יכול לשמור שמיטה במיטבה", מטיל ר' יצחק את ה'פצצה' שלו לחלל מטעי הבנות. "גם אם נכון שלא מכרתי את המטעים שלי, אלא רק החכרתי אותם, אבל ידעתי שאם ברצוני להרגיש את השמיטה כדבעי, עליי להיות החקלאי בעצמי"...

הכל בסדר. אבל מה עם השבת, ש'הבריחה' אותה מהחקלאות? אזולאי, שהבין שזו השאלה ה'מדגדת' לנו, מקדים ומספר דבר מופלא עד מאוד. "ברור שגם אנחנו חשבנו על כך", הוא אומר, "והחלטנו אני ורעייתי להתפלל אל השי"ת ולבקש ממנו שייתן לנו רמז ברור מן שמיא מה עליי לעשות. האם להמשיך ולעבוד בבית העלמין החיפאי ולנטוש את פעילות החסד, או שמא לחזור

לחקלאות כדי שנוכל להמשיך ולסייע למשפחות במצוקה". כבר בשלב זה הם משחררים חלק קטן של מטעי הבנות מהחכרתן, ואזולאי יוצא לעבודה. הרמז נשלח להם ב...ערב שבת, היום שהיווה עבורם את הנסיון הקשה ביותר, וכמסופר לעיל. בשעות הבוקר של יום ששי ר' יצחק שוהה בביתו, והנה הוא פונה ואומר לרעייתו: "תראי, אני יוצא עכשיו למטע, ושלא כהרגלי מהשנים הקודמות, בהן הייתי חוזר בשעה מאוחרת, הפעם אני מתכוון לחזור בתוך זמן קצר, כדי לא להביא את עצמי לקשיים בענין שמירת השבת. והיה, אם הקב"ה רוצה שנמשיך לעבוד בחקלאות, אולי נִתְקַל בסימן כלשהו"...

יצחק יוצא למטע הממוקם ממש מאחורי ביתו, ועיניה של רעייתו מלוות אותו בדרכו הקצרצרה. לא חולפות כמה שניות, וצעקות נשמעות מבין שיחי הבנות. האשה נדרכת בחרדה, אבל לפתע היא מבחינה דרך החלון שבעלה מרקד ומכרכר בכל עוז, בתוך השיחים...

כיון שהכירה אותו היטב, וידעה שלא יצא מדעתו, ממחרת אף היא אל המטע, ובעלה מנופף לה מרחוק בידיו, שתגיע... שתגיע... מהר, מהר יותר...

כשהגיעה למקום, חשבה בעלת-הבית שהיא עומדת להתעלף. סמוך ונראה לכמה מן השיחים, היו מפוזרים שטרי כסף, בתפוזות ענקיות... גם כיום, 25 שנה לאחר המעשה, מצטמררות שערותיו של אזולאי, כשהוא נזכר במעשה המופלא.

בני הזוג לא מוכנים לגלות לנו מה היה סכום הכסף שהתגלגל במטע, אבל את זאת הם כן אומרים: "כיון שהמטע היה נעול על מסגר ובריא, ובמציאות לא היתה שום אפשרות כניסה אל שיחי הבנות, לא הצלחנו בשום אופן להבין למי שייך הכסף... ניסינו וניסינו לברר, ולא עלה בידנו. בשלב מסוים הבנו שהכסף נפל מאחד העובדים הזרים שעבדו במטע, בתקופת ההחכרה, ומכיון שכך לא מוטל עלינו חיוב להחזירו במצוות השבת אבידה" (אלא אם כן קיים חשש לחילול ה', חשש שנוטרל לחלוטין במקרה שלנו, כשאף אחד לא ידע על המציאה).

סיבה נוספת שלא להכריז ולהשיב את האבידה, היתה התפוזות הגדולה של שטרות הכסף, מה שהיה אמור להביא את הבעלים להתייאש מאבידתו. אזולאי לא רצה להשתמש בכסף, אבל לאחר שעבר זמן ממושך ואיש לא בא לתובעו, קיבל לכך היתר.

כך או כך, לא היה לו סימן מובהק יותר מזה, שבשמים מעוניינים שיחזור לעבודתו כחקלאי, ו'מבטיחים' לו פרנסה טובה, גם אם לא יעבוד עד השעות המאוחרות שלפני שבת. יצחק קיבל על עצמו לעשות כך, ומני אז חזר לפעילות מליאה בשדות ובמטעים.

(מתוך מאמר ב'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן, בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"קבלה זו קבלה!" התעקש האב. "קיבלתי על עצמי לרקוד עם 'כל הילדים' - וזה כולל גם תינוקות בת חצי שבוע!". הוא נטל אותה בזרועותיו והחל לרקוד בהתלהבות, כשלפתע נשמע קול רעש אדיר...

כאשר לפתע הצביע הרבי לעברו של הבחור וקרא לו לבוא ולרקוד עמו... הבחור נבוך וניסה להתחמק, הן אינו מכיר את השיר, את שיגו ואת רקידתו, אך הרבי התעקש, והבחור ציית בלית ברירה. הוא ניגש אל הרבי, שתפס מהרה בשתי ידיו והחל לרקוד עמו בשירת "שבת קודש", בעוז ובתעצומות. הבחור נגרר אחרי התלהבותו של הרבי ורקד אף הוא ברגליים מהוססות, וכך רקדו במשך דקות ארוכות לכבודה של שבת מלכתא.

בסיום הריקוד, פנה הבחור בחיוך מבויש אל הרבי באומרו: "הן אכן רקדנו 'שבת קודש' בכזו התלהבות, ובאמת כולי התרגשות על הזכות הנפלאה שנפלה בחלקי, שהרבי בחר בי מכל המוני בני ישראל שהשתתפו בטיש, לזכותני לרקוד עמו בהתלהבות קודש ולשמוח בשמחתה של שבת קדשנו. אך כיצד אוכל להיות בשמחה, כאשר בחור מבוגר אני, רווק, ומצפה לזיווגי המתאים?" כאשר שמע זאת הרבי מיהר לברכו בכמעט הבטחה שימצא את זיווגו בנקל, בקרוב וללא קשיים, אך תנאי התנה עמו: "רצוני שתבטיחני הבטחה גמורה שתשיר שיר זה בכל שבת ושבת בעוז ובהתלהבות, ואף עם כל ילדיך תרקוד באותה עת בהתלהבות קודש. עם כל ילד תרקוד, בלא להחמיץ אף אחד, ואפילו עם הקטנים ביותר! אם תבטיחני לקיים מנהג קדוש זה, מוכן אני לברכך שתמצא את זיווגך ההגון בקרוב!!"

לכאלו שתי הבטחות, גם זיווג, וגם ילדים (שהרי צריכים להיוולד לו ילדים כדי לרקוד עמם...) לא סירב הבחור ומיהר להבטיח. והרבי הבטיח מנגד.

הבחור המשיך בחייו השגרתיים, בעבודתו ובחיפוש אחר זיווג מתאים. כעבור תקופה שב לבית הוריו בארה"ב, ואכן מצא שם את זיווגו ונישא בדיצה ובחדווה לשמחת משפחתו ומכריו. בהמשך נולדו לו גם ילדים, וברצות ד' הצליח אף בעסקיו, וגם בגידול ילדיו לתורה וליראת שמים.

אף את המנהג אשר הבטיח לרבי אי אז בשנות בחרותו, לא שכת, ובכל ליל שבת באמצע הסעודה, היה חוזר על הטקס הקבוע: קם לרקוד עם כל ילד וילד תוך שהוא שר את השיר הנוסטלגי "שבת קודש... שבת קודש..." ותוך כדי כך נזכר בליל שבת ההוא, עת ביקר בהיכלו הפלאי והגועש בקדושת השבת של הרבי בשכונת מאה שערים העתיקה; את ההבטחה אשר הבטיח והברכה אשר קיבל תמורתה.

הוא היה בחור, עדיין לא הקים את ביתו, שעה שהחליט לסייר בליל שבת ברחובותיה של שכונת מאה שערים והסביבה. תופעה זו נפוצה בקרב רבים מהעם שבשדות, שאחד מהיעדים הפופולאריים ביותר עבורם כשהם רוצים לנוח ולהחליף כוחות, הינה שכונת מאה שערים והסביבה. שכונה שיסודותיה נראים כאילו נוצקו בששת ימי בראשית וכל נתיבותיה אומרות הוד, יופי ונוסטלגיה.

הם מסיירים בסמטאותיה, שביליה ורחובותיה, מתבוננים באורח חיים השמרני והמתוק ומציצים למוסדות התורה והיראה השונים שבשכונה זו ובקרבתה. בפרט בלילי שבתות, שעה שהמוני תושביה היראים לדבר ד' מסבים בבתי מדרשות השונים ומשבחים לקל חי העולמים, מהווה שכונה זו יעד מובהק לסיורי בקשת קרבת אלוקים, והמוני בני ישראל נוהרים לשולחנות הטהורים שעורכים האדמו"רים השונים, כל אחד וסגנונו המיוחד, ומתחממים באור השבת קודש שהנחילנו בוראנו לנו בו ולשמוח בתענוגו.

אף בחור זה, אמריקאי במוצאו, נמשכה נפשו בליל שבת זו, שעליה נסוב חלקו הראשון של סיפורנו, לסייר בבתי מדרשיה של שכונה עתיקה ושורשית זו. החל הוא את סיורו בבתי המדרש הסמוכים לשכונה, מחסידות דושינסקיא עם שירה הנפלאים, עד להיכל של חסידי קרלין עם הלהב המתגעש בשירי קודש; משם פנה למשכנו של הרבי משומרי אמונים עם שיריו המתפרצים, אחר כך המשיך לתולדתו - חסידות תולדות אהרן עם שירי הרגש אשר לה, עד שנחת בהיכלו של הרבי מתולדות אברהם יצחק שליט"א אשר בעירת קדושת השבת שבקרבו ידועה ומפורסמת, כאשר מזה עידן ועידנים יודע כל מבקש ד' ורוצה בקרבתו, שאם חפץ הוא לטעום טעם שבת קודש עליו לבקר ולו פעם אחת בשולחן הטהור שעורך הרבי מתולדות אברהם יצחק שליט"א בבית מדרשו שב'שוק מאה שערים' בירושלים עיה"ק, בלילי שבתות.

אף בחור זה שעה שדרך במשכנו הלוהט של הרבי החליט להישאר שם ולהתענג מזיוו ואור השבת אשר בו. התבונן הבחור ברבי ובעבודתו - עבודת שבת קודש, שאף מלוא חופניים אור פסגות משירי השבת הנפלאים, ורגשותיו גאו לנוכח שלהבת אש קודש שאפפה את השולחן הטהור עם ה'קאך' של הרבאהרלאך - אבות החסידות - מחד, והברען הויז'ניצאי - שהרבי הוא מתלמידיו - מאידך. "שבת קודש... שבת קודש..." זימרו הרבי והחסידים בעוז,

בשמחה ובששון באין מפריע, אך השבת, כשהיא רק בת חצי שבוע, למה לך זאת?"

אך האב התעקש. "קבלה היא קבלה! אם קיבלתי על עצמי בפני הרבי לרקוד עם כל ילדיי בשיר זה, עלי לקיים זאת עם כל ילדיי בלא יוצא מן הכלל, אפילו עם התינוקת, ללא שום הוראת היתר!" רעייתו, בראותה את דביקותו האיתנה בקבלה, הסכימה עמו אף היא.

ובזאת ניגש אל העריסה, הוציא את התינוקת הזערורית, פנה עמה אל הסלון, לשולחן השבת, והחל לרקוד עמה, כשעיניו זולגות דמעות התרגשות והודיה להשי"ת, על גודל המתנה אשר קיבל בשבוע זה.

לפתע נשמע רעש עצום ומחריש אוזניים מחדר הילדים. הנוכחים כולם נבהלו וגם נחפזו, והאמא אצה רצה לחדר לבדוק מה קרה שם. לחרדתה, ראתה את הארון בחדר-הילדים מרוסק, קרשיו פזורים על הרצפה שבורים ומנופצים. כנראה התרופפו הברגים במהלך השנים, עד שהגיעה הקריסה הבלתי-נמנעת.

אך בהבטה שניה קלטה את הנס הגדול!!! עריסת התינוקת מעוכה לגמרי מתחת לכמה קורות כבדות מהארון שנפלו עליה. זאת כיוון הנפילה של הארון היה בדיוק לעבר אותו מקום בו עמדה העריסה!! בדיוק באותו מקום!!

הם אפילו לא רצו לדמיין מה היה קורה אם האב לא היה מתעקש להוציא את התינוקת לשירת 'שבת קודש' המסורתית... עתה קלטו שניהם את גודל הנס אשר אירע להם בזכות דביקותו הבלתי מתפשרת של האב לעמוד בקבלה שקיבל על עצמו אי אז לפני שנים רבות כל כך...

זוהי כוחה של עמידה עקבית ובלתי מתפשרת בקבלה טובה. כקרבן התמיד בשעתו, מצלת היא אף ממוות בטוח לחיים שמחים ומאושרים!

(ע"פ גליון 'החינוך והמנחה', הובא בניזולטר 'אור לישרים')

היה זה מחזה לא אופייני ליהודי אמריקאי כמוהו, לרקוד בכזו התלהבות קודש בניגון עתיק של "שבת קודש..." באמצע יבשת הישימון האמריקאי, אך הוא דבק בכל עוז במנהג אשר קיבל עליו, ולא זו מלקיימו בכל שבוע ושבוע בקביעות ובהתמדה. לאורחים שהיו מסבים על שולחנו ותוהים לפשר המנהג המוזר, לא היה מרחיב את הדיבור יתר על המידה, רק היה מפטיר שזוהי הנהגה קדושה שקיבל מאיש קדוש, ועל כן הוא מקיימה בכל עוז.

מלבד מהתועלת המרובה שקיבלו הוא ובני ביתו מקיום הקבלה אשר הבטיח לרבי, בהרגשת קדושת השבת, היתה לכך גם תועלת משנית. היתה זו שעה של הרעפת תשומת לב מהאבא לכל ילד באופן פרטי, והיא השפיעה רבות על הילדים לא רק בשבת קודש בלבד, כי אם גם בכל ימות השבוע, כאשר במוחו וליבו של הילד, אפילו הרך בשנים, היתה חקוקה תמונתו שלו ורקד עם אביו בשמחה עצומה, תוך הרעפת אהבה וחובה מצידו של האב, מה שתורם רבות לצמיחתו של הילד בתורה ויראת שמים.

מזל טוב! מזל טוב! ההתרגשות בבית היתה עצומה, בחסד השי"ת נולדה בת בשעה טובה ומוצלחת. האב היה מלא שבח והודיה להשי"ת, והתכוון בחדווה ל'קידושא רבא' אשר יערוך בבית הכנסת להודות ולהלל על רוב חסדיו של מלך קל חי העולמים.

בהגיע ליל שבת קודש לא חשב האב פעמיים, ולאחר שרקד עם שורת ילדיו, כל אחד בתורו, מיהר לסור אל עריסת התינוקת שעמדה בחדר-הילדים, כדי לרקוד אף עמה את השיר המיוחד הזה הספוג בקדושת שבת קודש.

רעייתו ניסתה להניאו. "הן רק תינוקות היא זו, רק חצי שבוע מעת באה לעולם. אפילו שם יהודי אין לה עדיין. למה לך לרקוד עמה עתה? בשבת הבאה כשתחזק מעט תרקוד אף עמה

על דא ועל הא

"לפני שנמסור את מספר הטלפון של הגמ"ח, התבקשנו לציין: שימו לב! ההצטרפות היא משימה אחראית, ולכן אם חל שינוי במצב חובה לעדכן מיידית. זכיתם להיוושע? - תודיעו מיד לגמ"ח!"

על גמ"ח כזה עוד לא שמעתם...

"הרגשתי שאני מסתובב סביב עצמי. זקוק לפרוץ החוצה - אבל איך?"

"פתאום נזכרתי בחבר אחד שגם הוא תקוע. 'חבר' אמרת? לא בדיוק. זה היה מישהו שלמדתי אתו אבל לא חיבבתי אותו במיוחד. חשבתי לעצמי: חז"ל הרי אמרו 'המתפלל על חברו, והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחילה' (בבא קמא דף צב ע"א),

"הייתי בחור מבוגר" - שח לפנינו פלוני - "לא מצאתי שידוך, וגם ההצעות שהגיעו לא קרצו. היו אלו בעיקר הצעות שהצד השווה שבהן הוא הגיל של הצדדים. כשאתה בגיל צעיר אף אחד לא יציע לך משהו בלי לחשוב, או לכל הפחות לדמיין שזה מתאים. אבל בגיל מבוגר, עצם הגיל הוא ההתאמה - כך לפחות לדעת המציעים..."

שהוא כבר נושע... (אגב, לפעמים מבקש מי שהתארס להתקשר אישית למי שהתפלל עליו באופן יומיומי, אך זה לא מתאפשר, וברכת התודה תועבר רק באמצעות הגמ"ח).
תשמעו סיפור: היתה נרשמת אחת שלא פחות מארבע(!) נרשמות כבר הספיקו להתפלל עליה - ונושעו. ביום שישי אחד התקשרו אליה כדי לעדכן אותה על נרשמת חמישית שקיבלה על עצמה להתפלל עליה, והיא סיפרה בהתרגשות: "התארסתי לפני יומיים - לא הספקתי לעדכן אתכם..."

כאשר מועמד נרשם, הוא לא מתחייב לכמות מסוימת של תפילות, אלא להגדרה פשוטה - אך מחייבת: ככל שאתה מתפלל על עצמך - כך תתפלל על זולתך. את עצמך אתה מזכיר רק פעם ביום בשמונה-עשרה? תנהג כך עם הזולת. על עצמך אתה מסיים בכל יום ספר תהלים? תנהג כך עם הזולת. הנקודה היא: אכפתיות. תסגל לעצמך אכפתיות לסבלו של הזולת!

לפני שנמסור את מספר הגמ"ח, התבקשנו לציין לכלל הפונים: שימו לב! ההצטרפות למערך התפילות היא משימה אחראית. מישהו מתפלל עליכם יום יום שעה שעה, ולכן אם חל שינוי במצב חובה לעדכן מיידית את הגמ"ח: זכיתם להיושע? תודיעו מיד לגמ"ח! על מנת שימסרו למתפלל שם אחר לתפילה, והסגולה תוכל לפעול לגבינו! החלפתם פלאפון? תודיעו מיד לגמ"ח על מנת שבשעת הצורך ניתן יהיה להשיג אתכם!

ונקודה נוספת: מאחר שמדובר בהתחייבות רוחנית, שנמשכת לעיתים תקופה לא קצרה, חשוב שהמדובר עצמו יקח את העול, ולא על ידי שליח. ולכן, אם הבן/בת שלכם לא מעוניין לפנות בעצמו, נא לא לפנות בשמו.

גמ"ח "נענה תחילה" - 052-7643607. ניתן להתקשר במשך שעות היום. באין מענה אין צורך להתקשר שוב, אלא להמתין שיחזרו אליכם כאשר הדבר יתאפשר.

(גיליון 'איש לרעה')

על אחת כמה וכמה במקרה שלי שאני צריך קצת להתגבר כדי להתפלל עליו מעומק הלב.

"ואכן, זה מה שעשיתי. ולא האמנתי באיזו מהירות זה יפעל. אני נענית תחילה - בשלימות. הוא נענה קצת אחריי - וגם בשלימות. כיום מגדלים שנינו את משפחותינו באושר".

לפני מספר שנים החליטה משפחה יקרה למסד את הסגולה הנפלאה הזו, תחת השם "גמ"ח נענה תחילה". הגמ"ח עוסק אך-ורק בשידוך בין מועמדים לצורך תפילה על זיווגים, ולא בתחומים אחרים (קיימות מסגרות אחרות, לזרע של קיימא וכדו').

מקרה אחד מני רבים: בחור שנרשם לגמ"ח ראה בחוש כיצד זה עובד. במשך תקופה ארוכה לא רק שלא הצליח להתארס, כי אם גם הצעות לא היו לו. כיוון שהחל להתפלל על חברו - נענה תחילה. פתאום נפתח השער, החלו להגיע הצעות, ובתוך חודש מצא את עצמו מאורס.

לגמ"ח, כפי שאתם מבינים, אין משרד ולא צוות טלפונית - כי אם משפחה יקרה שחפצה בטובת הכלל. מאות, ואולי יותר, כבר נושעו - גם כאלה שהתייאשו:

"היו שלוש מקרים בהם התקשרו נרשמים לבקש להסיר אותם מהרשימה. 'אנחנו לא מתמידים מספיק בתפילות על השם' וכו' אמרו. בשלושת המקרים הפצרנו בהם להתאמץ 'עוד טיפה', ובכל שלושת המקרים הם נושעו כעבור חודש אחד!"

הרעיון של 'המתפלל על חברו' הוא לא רק ללחוש את שמו, כי אם לחוות את מצוקתו. "האיכפתיות מהזולת שמגלים הנרשמים מדהימה, ובל נשכח שהם לא מכירים!"

מדהים לראות כיצד נרשמים נקשרים לשם עליו הם מתפללים (ואותו הם כלל וכלל לא מכירים - וגם לא יכירו...) בוכים עליו, דומעים אודותיו, ושמחים כאשר מתקשרים להודיע מהגמ"ח

יהלומים מגדולי ישראל

"לאחר ששמעתי את הסיפור, שאלתי את ר' יהושע האם הסיפור נכון, והשיב לי בצחות: 'מנין אדע, הלא ישנתי טוב?'..."

"כך נוהג המנהיג עם הנהג" - שלוש עובדות מרתקות מפי הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א

מיד לאחר התפלה, יצא ר' יהושע והכין את הרכב, נכנס לתוכו והמתין לרבי. הרבי יצא מבית המדרש זמן מה אח"כ, נכנס לרכב ופנה אל הנהג ר' יהושע ושאלו: "אמור נא, האם שמעת היום תקיעת שופר?" השיב ר' יהושע ואמר: "לא". מיד הוציא הרבי

סיפר לי המשמש בקודש אצל מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א, הרה"ח ר' יהושע קרויזר הי"ו, שפעם אחת בחודש אלול הוצרך הרבי ללכת למקום מסויים מיד לאחר תפילת שחרית, וביקש מאת הנהג ר' יהושע שיהיה מוכן עם הרכב תיכף אחר תפילת שחרית.

שופר והתחיל לתקוע לר' יהושע בתוך הרכב...

עוד סיפר ר' יהושע, שפעם אחת הוצרך הרבי לנסוע למקום מסויים בשעות הלילה, וחזרו בשעה מאוד מאוחרת, ור' יהושע כבר היה עייף מאד, עד שכמעט התחיל להירדם באמצע הנהיגה. כשהבחין הרבי בעייפותו הגדולה, התחיל לשיר כמה שירים ומחא בכפיו (געפאטשט) כל הדרך, כדי שר' יהושע לא יירדם... סיפר אחד, שפעם בעת שביקר הרבי במעונו של גיסו הרבי

מטשערנאביל, נשאר הנהג ר' יהושע ברכב, ובהיותו עייף מאוד נרדם שם. כשיצא הרבי מבית גיסו ורצה להיכנס אל הרכב, הבחין שר' יהושע ישן, והורה להמתין קימעא ולא לעוררו, באמרו: "הוא עייף, שיישן קצת, נחכה שיתעורר". לאחר ששמעתי את הסיפור, שאלתי את ר' יהושע אם הסיפור נכון, והשיב לי בצחות: "מנין אדע, הלא ישנתי טוב?"... (נעם שיח)

על דא ועל הא

הרב גרוסברד התקשר מיד למנהל ודרש ממנו לקבל את הילדים כהוראת מרן הרב שך, אולם המנהל ביקש קודם לבוא אל הרב שך ולהשמיע את טיעוניו. תשובת הרב שך לבקשתו היתה נחרצת...

לרחם עליהם!!" - כך אמר.

אך הוא לא הסתפק בכך. הוא עזב את כל הציבור שגדש את ביתו - ביניהם ראשי ישיבות ואנשים חשובים - ועם כל חולשתו (לאחר שעבר ניתוח בעין), לא נתן אפילו לנאמן ביתו הרה"ג ר' רפאל וולף לחייג עבורו, אלא הוא בעצמו התקשר למנכ"ל ה'חינוך העצמאי' דאז, הגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל וביקשו שידאג לילדים אלו. הרב גרוסברד התקשר למנהל הת"ת ודרש ממנו לקבל את הילדים בהוראת הרב שך, אך המנהל ביקש לבוא לבית הרב שך ולהשמיע את טיעוניו.

תשובת הרב שך היתה נחרצת: "קודם תקבל את הילדים, אחר כך תבוא!".

(הרב פנחס זרביב, 'למעשה', מתוך 'משנתה של תורה' וארא תשע"ח)

סיפר אחד מבכירי ארגון הקירוב 'ערכים':

בדידי הוה עובדא עם מרן הרב שך זצוק"ל, וממנו למדתי לימוד מעשי בפרק 'נושא בעול עם חברו'.

לאחר אחד הסמינרים של 'ערכים', שמרתי על קשר הדוק עם קבוצת משפחות שהתקדמו מאד ב'דישקייט' למרות התמודדויות קשות, אך כשהגיעו להחלטה הגורלית להעביר את ילדיהן למסגרות חרדיות (החלטה שמבחינתם הייתה מסירות נפש) - נתקלו בסירוב מוחלט מצד מנהל הת"ת!

בצר לי נכנסתי למרן הרב שך זצוק"ל להתייעץ עמו. הרב שך ביקש את רשימת המשפחות ושאל: "הם שומרים שבת כשרות וטהרה?" כשהשבתי בחיוב, הוא הזדעזע, ועד היום עוד מהדהדת באזני האנחה שבקעה מלבו הטהור: "אסור לצער אותם!! יש

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

דיבור לשון הרע וציפיה לגאולה - הם תרתי דסתרי

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים, כי חז"ל כבר רמזו לנו זאת במה שאמרו "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו", וביאר ה'חפץ חיים' בספרו שמירת הלשון (ח"ב פ"ז) בשם הראשונים, שהטעם בזה פשוט, שאותם העוונות שגרמו אז להחריבו, בכוחם לגרום עתה שלא יבנה. והוסיף (שם) שאם כן בוודאי מן האמת והצדק מחויבין אנו

היום מתחילים במחזור הלימוד השני לשנה זו בספר 'חפץ חיים'. בתחילת ההקדמה לספר מרחיב ה'חפץ חיים' בכך, שעוונות עם ישראל הם הסיבה היחידה לכך שהגאולה מתעכבת, ואין הסיבה כי אם מצדנו, שבעוונותינו הרבים אין אנו מניחים לו שישרה שכינתו בינינו. ובהמשך מבאר, כי הסיבה העיקרית היא חטא הלשון, שכן הוא היה הסיבה העיקרית לגלות.

וכבר יצא מפי קדשו של החפץ חיים בזה"ל: "מי שמדבר לשון הרע, הרי מוכח שאינו מצפה ומחכה לביאת משיח צדקנו, שאם היה מצפה ומחכה איך היה מדבר לשון הרע, שזה העיקר הגדול המעכב את הגאולה, והרי הם שני דברים הסותרים זה את זה" (הגרא"ג זקס בשם אביו הגרמ"מ זקס חתנו של הח"ח ששמע מפי קדשו של הח"ח, מאיר עיני ישראל ח"ב).

להתחזק בכל כוחנו לתקן חטא זה של לשון הרע שבעבורו נחרב בית המקדש, כדי שנזכה לבניינו. ובוודאי שאם היתה רשות לכל אחד לתת מכספו לבנין בית המקדש, כמה רב חפצו היה בזה, והיום שאין אפשרות זו, כל מה שנצרך הוא כי ישמור פיו ולשונו ובזה יעזור בגופו לבנין בית המקדש. עוד הביא שם מדברי הזוהר הקדוש, שעל ידי בית כנסת אחד שיהיו שומרים את מידת השלום, כמו שצריך, יכולים לזכות לביאת המשיח.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מה למדו החשמונאים מהדרך שבה הציל ראובן את יוסף?

פסחים דף נד

ואין אדם יודע מה בלבו של חברו

היסוד הזה מלמד אותנו יסוד בעבודת ה'. כל אחד ואחד ועבודת ה' שלו. אנשים שקמו והקימו כל מיני דברים, הם חשבו שלא יצליחו, הם עשו מה שהם יכולים, פעולה אחת, והקב"ה עשה את השאר.

יהודי סיפר לי, אחרי השיעור, שיש לו קרוב משפחה, בעל משפחה גדולה, הרבה ילדים שהוא צריך לחתן, ואין לו כסף, אין לו שום סיכוי לחתן אותם. זה היה לפני 50 שנה, כשעוד יוקר רכישת הדירות לא היה כמו היום, אבל כסף לא היה. הוא נכנס למשרדי עץ חיים בירושלים, וביקש את רשימת התורמים של עץ חיים. אמרו לו - מה פתאום? זה אחד הסודות הכמוסים ביותר. הוא ביקש את התורמים שנותנים ח"י שקל בשנה, את הקטנים. הוציא מכתב המלצה מאיזה רב שהכיר אותו, ושלח לאותם תורמים. עשה השתדלות מה שהוא יכול לעשות, לא נסע לחו"ל, רק שלח מכתב. אחד היהודים שקיבל את המכתב חיכה לתשובה מבדיקה רפואית קשה מאוד שעשו לבתו. הוא הכין כסף לחתן את בתו, ואמר שאם חס וחלילה הבדיקה תהיה גרועה, הכסף לא יועיל, אבל אם הבדיקה תהיה טובה, הוא יוכל לחתן אותה. הוא החליט לתת את כל הכסף לצדקה, אם הבדיקה תהיה טובה. הוא קיבל 2 מכתבים - אחד מביה"ח שהבדיקה טובה, והשני מהיהודי שהיה צריך לחתן את בתו. הוא שלח מכתב ליהודי שהוא ישלם את כל הוצאותיו.

אדם עושה מה שהוא צריך, הקב"ה אומר שהוא עושה את השאר. ללמד אותנו מה תפקידנו בעוה"ז.

(הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

התורה מעידה, שראובן רצה להציל את יוסף. 'ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם, השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר, ויד אל תשלחו בו, למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו'. אלמלא היתה התורה מעידה על כך, היה מעשה האחים ומעשה ראובן אותו דבר. העיד הקב"ה: "אני מעיד, שהוא רצה להשיב אותו הביתה!"

ישנה מחלוקת בחז"ל אם ראובן ידע שיש בבור הזה נחשים. האור החיים הקדוש אומר, שגם אם ידע שיש שם נחשים, העדיף לזרוק אותו לבור עם נחשים, כי רק אם נגזר עליו בגזירת עליון שיהרגו אותו, הם יפגעו בו.

בפרשה מביאים רבותינו מדרש מילקוט הראובני: "הדודאים נתנו ריח - זה ראובן, ועל פתחינו קול מגדים - זה חנוכה". כל המפרשים מחפשים קשר בין ראובן לחנוכה. בגמרא נאמר ש'הבור ריק אין מים' - שהעין אינה שולטת למעלה מ-20 אמה (וממילא ראובן לא ראה מה הולך בתוך הבור), וסוכה ומבוי ונר חנוכה למעלה מ-20 אמה פסול. אז כולם מקשרים את זה.

אחד המפרשים אומר יסוד נפלא: מראובן למדו החשמונאים מה צריך לעשות בחנוכה. כי ראובן אמר מה בצע כי נהרוג את אחינו, נשים אותו בבור. זה מה שאני יכול לעשות עכשיו כדי להציל את אחי. לחשמונאים היתה אותה שאלה, יש להם רק פח שמן אחד, האם מדליקים היום או מחכים ליום השביעי, כי השמן החדש שיבוא יהיה רק אחרי 8 ימים, אז נדליק ביום השביעי ונוכל להדליק ברצף. החשמונאים למדו מראובן, כרגע מדליקים נרות חנוכה, אנו עושים מה שאנו יכולים כרגע. אם אנו עושים מה שאנו יכולים, הקב"ה יעשה את השאר. והקב"ה עשה נס חנוכה 8 ימים. כי הם עשו מה שהם יכולים.

מי שמת בערב יום הכיפורים - האם האבלים ממשיכים לשבת 'שבעה' עד לחג הסוכות?

האבילות.

אולם, מי שלא היה סיפק בידו, או ששכח, לקיים לפחות אחד מדיני האבלות - אף אם התחייב בהם לפני כניסת החג - מחויב לנהוג בדיני האבילות שבעה ימים לאחר החג. ומי שמת בסמוך לראש השנה, יום הכיפורים, או חג השבועות - יש אומרים שאת העלייה לקבר הנהוגה בסוף ה'שבעה', יש לקיים למחרת החג, ויש אומרים שיש לקיימה בתום שבעה ימים מהקבורה, כרגיל.

[שו"ע תקמח, ז, ומשנ"ב כו-כז; ביאורים ומוספים דרשו, 35; וראה שם, 37]

מי שמת בתוך שבעה ימים ליום טוב - סוכות, ראשון של פסח, שבועות, ראש השנה, או יום הכיפורים - האבלים 'יושבים שבעה' רק עד כניסת יום טוב, כיון שיום טוב מפסיק ומבטל את האבילות; ומכניסת יום טוב ואילך אינם חייבים אלא בדיני האבילות של ה'שלושים'.

ואף אם המת נקבר בסמוך ממש לכניסת החג, והאבלים הספיקו לקיים למשך זמן קצר את אחד מדיני האבלות של ה'שבעה' בלבד, וכגון חליצת נעלים, או ישיבה על הקרקע - הרי זה נחשב שהחלו באבילות ה'שבעה', ויום טוב מבטל ומפסיק את

באיזה מקרה 'יושבים שבעה' ללא ניחום אבלים?

אין לנהוג כן בשבת שלאחר החג, אם כבר חלפו אז שבעה ימים מהקבורה.

והמנהג בפועל הוא, שמנחמים את האבלים עד לסוף ה'שבעה' שלאחר החג; ויש מהפוסקים שכתב שזהו מנהג טעות, ויש שהסתפק בדבר; אך יש מפוסקי זמננו שכתב, כי היות שבזמננו נוהגים שלא לנחם את האבלים בחול המועד, חובה לנחם במשך כל שבעת ימי האבילות שלאחר החג, וכנהוג.

[שו"ע תקמח, ו, ומשנ"ב כה; ביאורים ומוספים דרשו, 33]

כפי שלמדנו, דיני ה'שבעה' שבפרהסייה, אינם חלים בחול המועד, אלא במשך שבעת הימים שלאחר החג; והדינים שבצינעה חלים אף בחול המועד. ובנוגע לניחום האבלים - בשולחן ערוך כתב שזמנו הוא בשבעת הימים הסמוכים לקבורה, ולכן מנחמים בחול המועד, ואין חובה לנחם בימים האחרונים של ה'שבעה' שלאחר החג, כשכבר חלפו שבעה ימים מהקבורה.

וכמו כן, במקומות שנוהגים לקבל את האבלים בברכת תנחומים בכניסתם לבית הכנסת בליל שבת שבתוך השבעה,

האם מותר לאבל לעסוק במסחר כשמדובר ב'דבר האבד'?

חלים אף בימי חול המועד (ראה תקציר לאתמול); והיינו, שאף מלאכה שהותר לעשותה בחול המועד מפני צורך המועד או מפני צורכי רבים, וכדומה, אסור לאבל לעשותה. אולם, מלאכה לצורך דבר האבד, מותר לאבל לעשותה בחול המועד, משום שאיסור המלאכה לאבל בדבר האבד הוא מתמת שיכול לבקש מאחרים לעשותה עבורו, ואילו בחול המועד - כולם אסורים במלאכה.

[שו"ע תקמח, ו, משנ"ב כב-כג (וראה עוד שם), ושעה"צ יז;

ביאורים ומוספים דרשו, 30-31; וראה שם, 32]

במשך ימי ה'שבעה' אסור לאבל לעשות מלאכה האסורה בחול המועד, או לעסוק במסחר. ואיסור זה הוא אף ב'דבר האבד'; ויש אומרים, שלאחר שלושת ימי האבילות הראשונים, רשאי האבל לעשות מלאכה בדבר האבד. ועשיית מלאכה על ידי אחרים עבור האבל - מותרת רק מחוץ לביתו של האבל, ורק כשהיא נעשית בקבלנות אשר סוכמה כבר לפני תחילת האבילות; אך בדבר האבד, מותרת המלאכה על ידי אחרים אף בביתו של האבל. ואיסור המלאכה לאבל, הוא מדיני האבילות שבצינעה, אשר

* האבילות ביום הקבורה של אחד משבעה קרובים אלו: אב, אָם, בן, בת, אח מן האב, אחות מן האב שאינה נשואה, ואשה - כשנקבר ביום המיתה - נחלקו הפוסקים אם היא מדאורייתא או מדרבנן.
* דיני האבילות שבצינעה חלים אף בחול המועד. ולכן, לדוגמה, אסור לרחוץ את כל הגוף אפילו במים קרים, וכן אסור לרחוץ אפילו חלק מהגוף במים חמים או פושרים.
* עיקרי דיני ה'אנינות' החלה על הקרובים בין המיתה לקבורה: אינם אוכלים בשר ואינם שותים יין, ופטורים ממצוות עשה. ואינם מברכים ברכות הנהנין לפני אכילתם ושתייתם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם יש איסור 'תחומין' בנסיעה ברכב?

למטה מעשרה טפחים, או אף למעלה מעשרה טפחים; ובאיסור תחומין דרבנן, ניתן להקל. ולכן, מותר להישאר בשבת בספינה המפליגה בים, אף כשהיא מפליגה למרחק רב, כל עוד היא נמצאת מעל לגובה עשרה טפחים מקרקעית הים. אולם, בכלי רכב שקרקעיתו גבוהה מהקרקע יותר מעשרה טפחים, יש איסור תחומין.

חכמינו ז"ל אסרו על האדם להתרחק בשבת יותר מאלפיים אמה (912-1,152 מטר, לשיטות השונות) מהמקום בו שהה ב'בין השמשות' שבכניסת השבת, ואיסור זה נקרא 'תחומין'. ויש אומרים שהתרחקות של שנים עשר 'מיל' (10.94-13.82 ק"מ), אסורה מדאורייתא. ובמים ובנהרות, לכל הדעות אין איסור תחומין מדאורייתא.

ואיסור היציאה מחוץ לתחום, ספק בידינו אם הוא דווקא

[משנ"ב תקטו, מה רנב; ביאורים ומוספים דרשו, 65; שו"ע תד, א]

הלוח היומי

א' בשבט | רבי משה יחיאל הלוי ב"ר אברהם שלמה אפשטיין זצ"ל, האדמו"ר מאז'רוב, בעל אש דת ובאר משה

בשנת ב' אלפים תפ"ט, ביום זה החל משה רבנו ע"ה לומר את ספר דברים, הלא הוא "משנה תורה", עד ז' אדר: "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש, הואיל משה באר את התורה". המדרש בתהילים אומר כי יום זה משול כיום מתן תורה (מדרש פ"ח).

יארצייט:

- תקע"ב: רבי נתן נטע ב"ר אברהם ברוידא זצ"ל, מחלם, תלמיד רבי אלימלך מליז'נסק ובעל נטע שעשועים.
- תקע"ד: רבי אלעזר לאזי ב"ר יוסף ברלין זצ"ל, אב"ד המבורג, בעל משנת דרבי אליעזר.
- תרל"ט: רבי משה ב"ר יוסף שיק זצ"ל, בעל שו"ת מהר"ם שיק.
- תש"ה: רבי משה אריה ב"ר יצחק רוזנברג זצ"ל הי"ד, בעל שערי משה.
- תשל"א: רבי משה יחיאל הלוי ב"ר אברהם שלמה אפשטיין זצ"ל, האדמו"ר מאז'רוב, בעל אש דת ובאר משה.
- תשנ"ז: רבי אברהם יהודה ב"ר יעקב פרבשטיין זצ"ל, ר"י חברון כנסת ישראל י-ם.
- תשס"ב: רבי בנימין ב"ר אריה מרדכי לייב רבינוביץ זצ"ל, האדמו"ר ממשכנות הרועים, חבר בד"ץ העדה"ח.
- תשע"א: רבי משה ב"ר יוסף אדלר זצ"ל, גאב"ד טורדא ירושלים.

עבודת ימי השובבי"ם

הגה"צ רבי נתן וואכטפויגל אמר: ימי השובבי"ם הם מסוגלים לתיקון, ובדורות קודמים היו גיבורים שעסקו בתעניות וסיגופים, אבל אנו יש לנו את דברי הגר"א כל ימיו צריך האדם להתיישר לא בתעניות ולא בסיגופים כי אם ברסן פיו ותאותיו. (לקט רשימות - עולמו של בן תורה עמ' רעה)

נשתדל בימים מסוגלים אלו לעבוד על תיקון מידותינו, ובפרט בדברים שנכשלים בהם בנקל כגון כעס וכדו'

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il